

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon interurban 113

Cena inseratov: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—. Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Samo podirati znajo.

Nekdaj.

Ko je šlo za osnovno ureditev naše države, za ustvaritev ustave, so bili Pribičević, Žerjav in Pucelj glavni podporniki Pašičevega centralizma. Centralistična ureditev države jim je bil vzor, katerega so branili v skupščini, po časopisju in iz vseh najvišjih vladnih mest. Ako se je drznilo tedaj časopisje opozarjati na nedostatke ustave, je bilo zaplenjeno, da, celo nekateri listi popolnoma ustavljeni. Ker dalekovidnejši in pametni Slovenci nismo bili zadovoljni s centralizacijo uprave, so nas ti gospodje razbobnali doma in v Beogradu kot protidržavne rovarje, katera je treba krotiti z nasiljem in jim usiliti »blagoslov« centralizma.

Ko se je sprejemala ustava, je bil naš Jugoslovanski klub v strogi opoziciji. Naši neustrašeni poslanci so žigosali v skupščini pogubonosnost neprikladnega centralizma v ustavi in izjavljali, da ne morejo glasovati za tako ustavo, o kateri znajo že v naprej, da ne bo v dobrobit državi. Nikdar pa ni bilo slišati, da bi bili naši poslanci v taistih važnih časih ovirali parlamentarno delo s kričanjem, razbijanjem pultov, psovanjem, hujskanjem na upor ter vojno in s prerekanjem za prazen nič. Naša stranka je bila proti centralizaciji, a ker je bila ta sprejeta z večino, ni ovirala dela v skupščini.

Ko sta Pribičević in Žerjav kot ministri pomagala sprejeti ustavi na noge, so bili po celi naši državi ne baš prijetni časi. Vse, kar je bilo proti narodnemu in državnemu edinstvu (proti centralizmu), je moralo iz Slovenije v Srbijo in Črnogoro. Doma so se podile v nočnih urah okrog orjunaške bande, kojih cilj je bil: ucepiti izobražencu in priprostemu človeku »blagoslov« centralizma z batino in revolverjem.

Naši poslanci so se pritoževali z vso odločnostjo na najvišja mesta radi preganjanja uradništva, razgrajanja ter dnevnega pobijanja Orjune, vendar tudi v taistih najhujših časih niso ovirali dela v skupščini, niso zapeljevali naroda z vojnimi hujskarijami itd.

Pribičević je pomagal Radiču v zapor in na kolena pred centralizmom. Radičev nečak Pavle Radič je po naročilu strica Štefana podal pred skupščino izjavo, da se odreka Radičeva stranka republik, prizna-

va ustavo v vseh posameznostih in želi, da naj se raztegne vojaška obveznost od zibelke do groba.

Jugoslovanski klub je grajal in obsojal ta nenadni preokret Radičeve stranke. Ko so prišli Radičevci v vladno in hodili vestno po Pašičevih stopinjah, naši poslanci niso tulili v skupščini, ne razbijali pultov in ne kričali: Na vojno!

Sedaj.

Kolo časa in prilik se je pač zasukalo po letih tako, da je družba Pribičević, Žerjav, Pucelj in Radič obsojena na opozicijo. In kaka je ta gospoda v neljubem opozicijskem položaju?

Z vso brezobzirnostjo in nepostavnostjo nastopa pred vsem proti svoji nekdanji svetinji — ustavi. Ko so bili na vladi, jim je bil centralizem edini zveličavni blagoslov; danes pa jim je — prokletstvo za celo državo! V skupščini, na shodih med narodom in po svojem časopisju zahtevajo decentralizacijo v upravi, da, celo avtonomijo posameznih pokrajin!

Vendar kaka razlika med Jugoslovanskim klubom, ko je bil v opoziciji, in zgoraj omenjeno gospodo!

Opozicija danes ne šiba svojega lastnega otroka centralizem s stvarnimi ugovori, ampak s psovanjem v parlamentu, s kričanjem, razbijanjem in celo z vojno hujskarijo.

Kratko in malo: Opozicija je prevzela po lastni izjavi nalogo: popolnoma onemogočiti prepotrebno delo vanje v narodni skupščini.

Toliko prepotrebnih zakonov in trgovinskih pogodb čaka pripravljenih na sprejem od strani skupščine, a ne pridejo na dnevni red, ker izrablja opozicija dragoceni čas mesto za delo — za razdiranje ter hujskarijo.

Za prihodnost.

Težko se bo ustvarila v našem parlamentu kedaj večja večina nego jo ima sedajna vladna zveza pod Vukičevićem, Davidovičem in Korošcem. Ta ogromna vladna večina še gleda za enkrat mirno divjanje ter hujskanje opozicije, bo pa prisiljena, poseči po postavnih sredstvih, da omogoči delo v skupščini. Zadnje dni so se vršila pogajanja med voditelji vladnih strank in opozicijo s ciljem: omogočiti uspešno delovanje

parlamentarizma. Ako bo tudi ta korak zaman, bo morala vlada krepkejšo nategniti vajeti, da pride skupščina do dela, narod do pravic in koristi, država do ugleda ter upoštevanja pri zunanjem svetu.

Pri občinski seji so sedeli. Pa je vstal edini radičevac, ki je po zaslepljenosti nekaterih kmetov bil izvoljen v občinski svet, ter je nenadoma začel razbijati po mizi, razbil tintnik in strgal tajniku spise iz rok ter pomandral po tleh. Naši možje odbor-niki so obstali pri tem ravnanju brez besede. Kaj takega se pri občinski seji še ni zgodilo. Župan se je dvignil: »Kaj delate? Ali ste znoreli?« — Radičevac pa je vpil: »Če ne sklenete tako, kakor jaz hočem, vam vse razbijem! Nad menoj pa se ne boste nič pritoževali! Če smejo naši radičevski in demokratski poslanci celo v narodni skupščini klopi razbijati, smem tudi jaz pri občinski seji!«

Možje so zdaj videli, da se je ubogi radičevac samo pohujšal po slabem zgledu svojih voditeljev, pa se niso zmenili zanj. Podpisali so zapisnik brez njega in šli na razgovor in tam je načel razgovor naš gospodar:

»Možje, veste, kar sedaj Radič in Pribičević, pa Žerjav in Pucelj ter ostali njihovi poslanci počenjajo v skupščini, pa že presega vse meje! Vsaki dan razbijajo klopi, da jih posebni mizarji komaj sproti popravljajo. V skupščini delajo škodo, kjer le morejo, razbijajo tintnike, sedeže, trgajo zapisnike, da bi človek, ki jih nenadoma zagleda, mislil, da so — zblazneli!«

»Oni delajo obstrukcijo«, je dejal župan.

»Je pa že spet tuja beseda, da ne veš, kaj je to«, je ugovarjal tretji.

»Obstrukcija«, tako je pojasnil gospodar, »je tako politično postopanje, s katerim se onemogoča vladni in skupščini vsako delo. Vlada postavi dnevni red, nasprotni poslanci pa stavijo toliko vprašanj, da se celi dan o tem razpravlja in da zakoni, ki jih vlada predlaga, ne pridejo na vrsto. Potem se zglašijo za eno in isto stvar po 20 do 30 govornikov, ki eden za drugim po cele ure govorijo in zavlečejo tako razprave na cele tedne. Tako postopanje imenujemo obstrukcija.«